

Sygnatura akt I C 635/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 marca 2019 r.

Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Zenon Węclawik

Protokolant: Anna Kołatek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 marca 2019 r. w K.

sprawy z powództwa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W.

przeciwko W. C.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną (art. 527 kc)

I uznaje za bezskuteczną wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z siedzibą w W. umowę darowizny z dnia 6 grudnia 2016 r., Rep. A nr (...), sporządzoną w Kancelarii Notarialnej A. T. we W., na podstawie której Ł. C. darował W. C. udział wynoszący 1/2 w prawie własności zabudowanej budynkiem mieszkalnym jednorodzinny działki nr (...) o powierzchni 0,0300 ha, obręb 4, w C., ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze prowadzi księgę wieczystą nr (...), w celu umożliwienia prowadzenia egzekucji składek na ubezpieczenie społeczne za okres od maja 2014 roku do grudnia 2016 roku wraz z odsetkami za opóźnienie oraz kosztami upomnienia i kosztami egzekucji, składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia 2014 roku do grudnia 2016 roku wraz z odsetkami za opóźnienie oraz kosztami upomnienia i kosztami egzekucji oraz składek na Fundusz Pracy i FGŚP za okres od kwietnia 2014 roku do grudnia 2016 roku wraz z odsetkami za opóźnienie oraz kosztami upomnienia i kosztami egzekucji,

II zasądza od pozwanej W. C. na rzecz strony powodowej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z siedzibą w W. kwotę 3.617,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

III nakazuje pozwanej W. C., aby uiściła na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze) kwotę 1.794,00 zł tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej, od której strona powodowa była zwolniona.

Sygn. akt I C 635/18

UZASADNIENIE

Strona powodowa Zakład Ubezpieczeń Społecznych w W. Oddział w W. wniósł przeciwko pozwanej W. C. pozew o uznanie za bezskuteczną umowę darowizny z dnia 06.12.2016 r., na podstawie której Ł. C. darował W. C. należący do niego udział wynoszący 1/2 w prawie własności nieruchomości w postaci działki nr (...) o pow. 0,0300 ha, obręb 4, w C., oznaczonej w ewidencji gruntów jako grunty rolne zabudowane budynkiem mieszkalnym jednorodzinny w zabudowie wolnostojącej, położonej w C. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze prowadzi księgę wieczystą nr (...). Wniosła również o zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazała, iż syn pozwanej Ł. C. prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą w okresie od 27.08.2007 r. do dnia 31.12.2016 r., nie dopełniając obowiązku opłacania składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i FGŚP. W dniu 06.12.2016 r. darował on pozwanej W. C. 1/2 w/w nieruchomości. Zdaniem strony pozwanej działał on z zamiarem świadomego pokrzywdzenia wierzyciela, bowiem w dniu przeniesienia niniejszego prawa istniały zobowiązania w ZUS-ie. Wskazała, iż na dzień 10.04.2018 r. posiada on względem ZUS zadłużenie, które było zabezpieczone hipoteką na łączną kwotę 35 878,69

zł, na którą składa się: składki na ubezpieczenie społeczne za okres od maja 2014 roku do grudnia 2016 roku wraz z odsetkami za opóźnienie oraz kosztami upomnienia i kosztami egzekucji (kwota 19.629,53 zł), składki na ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia 2014 roku do grudnia 2016 roku wraz z odsetkami za opóźnienie oraz kosztami upomnienia i kosztami egzekucji (kwota 8.014,97 zł) oraz składki na Fundusz Pracy i FGŚP za okres od kwietnia 2014 roku do grudnia 2016 roku wraz z odsetkami za opóźnienie oraz kosztami upomnienia i kosztami egzekucji (kwota 1.575,19 zł). Egzekucja z majątku dłużnika okazała się bezskuteczna. Zdaniem ZUS czynność prawna dokonana przez Ł. C. została dokonana ze świadomością jej pokrzywdzenia. Nie sposób wątpić, iż nie wiedział on o istnieniu wierzytelności, nabywca zaś jest osobą bliską dłużnikowi. Wskutek dokonanej darowizny dłużnik stał się niewypłacany, a czynności była nieodpłatna.

W odpowiedzi na pozew W. C. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od strony pozwanej na jej rzecz kosztów postępowania. W uzasadnieniu wskazała, iż dokonanie darowizny na jej rzecz przez Ł. C. nie doprowadziła do powstania jego niewypłacalności ani nie sprawiła, że stał się on niewypłacalny w większym zakresie niż to miało miejsce przed dokonaniem darowizny. Podniosła, iż dokonanie przez jej syna darowizny nie miało na celu pokrzywdzenie wierzycieli, a wręcz przeciwnie była to czynność, która miała pozytywny wpływ na pozycje wierzycieli Ł. C., gdyż nie musiał już ponosić kosztów utrzymania nieruchomości i swojej babci, a cały ten ciężar przejęła ona sama. Jej zdaniem syn darując jej 1/2 domu pozbył się odpowiedzialności, której nie był w stanie sprostać tj. wykonywać służebności osobistej na rzecz na rzecz babci, która wcześniej wraz z dzieckiem darowała mu tą część nieruchomości. W. C. wskazała również, iż w tym okresie sytuacja finansowa jej syna poprawiał się, a osiągane przez niego dochody pozwalają na bieżące regulowanie zobowiązań, w tym wobec strony powodowej.

SĄD USTALIŁ NASTĘPUJĄCY STAN FAKTYCZNY

Ł. C. od dnia 27.08.2007 r. do dnia 31.12.2016 r. prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą pod firmą (...) zajmująca się działalnością w zakresie telekomunikacji bezprzewodowa, z wyłączeniem telekomunikacji satelitarnej. W trakcie jej prowadzenia zalegał ze składkami na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i FGŚP .

Dowód:

- zaświadczenie (...) (k. 5)

- zeznania W. C. na rozprawie w dniu 27.03.2019 r. (k. 40v-41)

Umową darowizny z dnia 06.12.2016 r. Rep. A nr (...), sporządzoną w Kancelarii Notarialnej A. T. we W., Ł. C. darował W. C. udział wynoszący 1/2 w prawie własności nieruchomości w postaci zabudowanej działki nr (...), obręb 4, w C., położonej w C., ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze prowadzi księgę wieczystą nr (...). Współwłaścicielem przedmiotowej nieruchomości w pozostałym udziale 1/2 jest W. C..

Dowód:

- umowa darowizny z dnia 06.12.2016 r. (k. 10-12)

- odpis księgi wieczystej nr (...) (k. 13-18)

- zeznania W. C. na rozprawie w dniu 27.03.2019 r. (k. 40v-41)

Zadłużenie Ł. C. względem ZUS-u na dzień 10.04.2018 r. wynosiło 35878,69zł, na które składały się: kwota 19 629,53 zł tytułem składek na ubezpieczenia społeczne za okres od maja 2014 do grudnia 2016 wraz z odsetkami za opóźnienie oraz kosztami windykacji, kwota 8 014,97 zł tytułem składek na ubezpieczenia zdrowotne za okres od kwietnia 2014 do grudnia 2016 wraz z odsetkami za opóźnienie i kosztami windykacji oraz kwota 1 575,19 zł tytułem składek na Fundusz Pracy i FGŚP za okres od kwietnia 2014 do grudnia 2016 wraz z odsetkami za opóźnienie i kosztami windykacji.

Dowód:

- wydruk przeglądu danych – stan należności (k. 6-8)

- informacja ZUS o tytułach wykonawczych z dnia 20.02.2017 r. (k. 23)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych poszukiwał majątku Ł. C., z którego można by prowadzić egzekucję. (...) Bank S.A. pismami z dnia 02.12.2016 r., 06.04.2017 r., 27.11.2017 r. poinformował, iż wystąpił zbieg egzekucji na rachunkach dłużnika z Naczelnikiem Urzędu Skarbowego w K. oraz Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym Poznań-Nowe Miasto i W. P. Ś.. Pismem z dnia 13.06.2017 r. mBank poinformował, iż na rachunku bankowym Ł. C. brak jest jakichkolwiek obrotów od dnia 10.05.2017 r. oraz jakichkolwiek środków na zaspokojenie należności wynikającej z zajęcia. W związku z powyższym poszukiwania majątku dłużnika okazały się bezskuteczne.

Dowód:

- pisma z (...) Bank S.A. (k. 19-21)

- pismo mBank (k. 22)

SĄD ZWAŻYŁ CO NASTĘPUJE

Ustalen stan faktycznego dokonano przede wszystkim w oparciu o okoliczności niekwestionowane przez żadną ze stron, które dodatkowo znajdują potwierdzenie w zebranych dokumentach m.in. w odpisie księgi wieczystej, wydruku przeglądu danych -stanów należności, umowie darowizny, pismach banków oraz w zeznaniach pozwanej W. C.. Zeznania pozwanej uznano za wiarygodne, ponieważ były logiczne, spójne i korelowały z zebranymi dokumentami. Należy zwrócić uwagę, że autentyczność dokumentów nie budziła wątpliwości oraz nie była w żaden sposób kwestionowana przez strony. Spór w zasadzie dotyczył oceny okoliczności towarzyszących dokonanej przez Ł. C. czynności prawnej.

Bezspornie Ł. C. był współwłaścicielem udziału wynoszącego 1/2 w prawie własności nieruchomości w postaci zabudowanej działki nr (...), obręb 4, w C., położonej w C., ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze prowadzi księgę wieczystą nr (...). Posiada on zadłużenie względem ZUS z tytułu: składek na ubezpieczenia społeczne za okres od maja 2014 do grudnia 2016 wraz z odsetkami za opóźnienie oraz kosztami windykacji, składek na ubezpieczenia zdrowotne za okres od kwietnia 2014 do grudnia 2016 wraz z odsetkami za opóźnienie i kosztami windykacji oraz tytułem składek na Fundusz Pracy i FGŚP za okres od kwietnia 2014 do grudnia 2016. Poza sporem pozostaje również fakt, że Ł. C. nieodpłatnie zbyła swój udział 1/2 w w/w prawie własności nieruchomości na rzecz swojej matki W. C..

Przepisy kodeksu cywilnego regulują instytucję tzw. skargi pauliańskiej, stanowiącej podstawowy środek ochrony wierzyciela przed skutkami niewypłacalności dłużnika. Ma ona zastosowanie wówczas, gdy dłużnik swoim nielejalnym względem wierzyciela zachowaniem uniemożliwił realizację wierzytelności, gdyż doprowadził się do niewypłacalności albo tę niewypłacalność powiększył, a korzyść z jego działania odniosła osoba trzecia (Komentarz do art. 527 Kodeksu Cywilnego red. Gniewek 2017, wyd. 8/Machnikowski, Legalis).

W niniejszej sprawie doszło do sytuacji dokonania przez dłużnika darowizny na rzecz osoby będącej z nim w bliskim stosunku. Zachowanie takie objęte jest trzema domniemaniami prawnymi o charakterze wrzuszalnym z art. 527 § 3, 528 i 529 k.c.

Zgodnie z brzmieniem przepisu art. 527 § 1 i 2 k.c. gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności.

Pozbycie się przez Ł. C. udziału we współwłasności nieruchomości w sytuacji, gdy posiadał on zadłużenie z tytułu prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, daje podstawę do oceny, że działanie to miało charakter świadomego pokrzywdzenia wierzyciela, w rozumieniu przepisu art. 527 § 1 k.c. W art. 529 k.c. zawarte jest domniemanie prawne, zgodnie z którym jeżeli w chwili darowizny dłużnik był niewypłacalny domniemywa się że działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Domniemanie to na gruncie niniejszej sprawy nie zostało obalone. Dłużnik posiada zadłużenie względem ZUS-u z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od maja 2014 r., z tytułu składek na ubezpieczenia zdrowotne i na Fundusz Pracy i FGŚP od kwietnia 2014 r. Natomiast umowa darowizny została zawarta w dniu 06.12.2016 r., a więc ponad dwa lata po tym jak dłużnik zaczął posiadać zadłużenie względem ZUS-u. Działanie to należy ocenić jako próbę wyprowadzenia jednego z głównych składników jego majątku spod egzekucji.

Czynność prawna, na mocy której pozwana W. C. stała się właścicielem 1/2 udziału w nieruchomości należącym do jej syna była darowizną, a zatem czynnością prawną z istoty swojej bezpłatną. Zgodnie z art. 528 k.c. jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną chociażby osoba ta nie wiedziała i przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Zgodnie z art. 527 § 3 k.c. strona powodowa jest zwolniona z obowiązku dowodzenia, iż osoba trzecia wiedziała o tym, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, w przypadku gdy wykaże on jedynie istnienie bliskiego stosunku między dłużnikiem a osobą trzecią w chwili dokonywania zaskarżonej czynności. Sytuacja taka niewątpliwie zachodzi w niniejszej sprawie. W. C. jest matką Ł. C., a więc powinni oni znać swoją sytuację osobistą i rodzinną. W. C. sama wskazywała, iż zawsze miała w miarę dobre, rodzinne relacje z synem, wiedziała, że miał jakieś kłopoty finansowe, że komornicy prowadzili wobec niego egzekucję, ale nie знаła szczegółów. Stosunek bliskości, o którym mowa w art. 527 § 3 k.c. istniał zatem między matką, a dzieckiem faktycznie, a nie tylko z powodu istnienia formalnej więzi pokrewieństwa.

W związku z powyższym należało uznać za bezskuteczną wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z siedzibą w W. umowę darowizny z dnia 6.12.2016 r., Rep. A nr (...), sporządzoną w Kancelarii Notarialnej A. T. we W., na podstawie której Ł. C. darował W. C. udział wynoszący 1/2 w prawie własności zabudowanej budynkiem mieszkalnym jednorodzinny działki nr (...) o pow. 0,0300 ha, obręb 4, w C., ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze prowadzi księgę wieczystą nr (...), w celu umożliwienia prowadzenia egzekucji składek na ubezpieczenie społeczne za okres od maja 2014 roku do grudnia 2016 roku wraz z odsetkami za opóźnienie oraz kosztami upomnienia i kosztami egzekucji, składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia 2014 roku do grudnia 2016 roku wraz z odsetkami za opóźnienie oraz kosztami upomnienia i kosztami egzekucji oraz składek na Fundusz Pracy i FGŚP za okres od kwietnia 2014 roku do grudnia 2016 roku wraz z odsetkami za opóźnienie oraz kosztami upomnienia i kosztami egzekucji.

Orzeczenie o kosztach w punkcie II sentencji Sąd oparł na przepisie art. 98 § 1 k.p.c. zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia swoich praw i celowej obrony. Dlatego zasądzono od pozwanej W. C. na rzecz strony powodowej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W. kwotę 3 617,00 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W punkcie III wyroku po myśli art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 98 k.p.c. nakazano pozwanej W. C., aby uiściła na rzecz Skarbu Państwa kwotę 1 794,00 zł tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej, od której strona powodowa była zwolniona.